

Zaremba söker sina rötter

I *Huset med de två tornen* berättar **Maciej Zaremba** om sin barndom och uppväxttid i Polen. Polen som under århundraden varit splittrat och underställt olika regimer var nu hårt sargat efter andra världskriget. Inte bara bland ledare av olika slag, utan också bland befolkningen rådde oro och misstänksamhet. Judar förföljdes. Många var fattiga. Den samhälleliga och politiska oron satte sina spår i människors vardagsliv och påverkade familjers sätt att leva. Zarembas föräldrar tillhörde inte de fattigaste, båda var intellektuella och välutbildade. Men de var tvungna att i varje ögonblick förhålla sig till en hotfull omvärld och hade varken tid eller intresse för sina barn.

Maciej beskriver ett kyligt klimat där föräldrarna var upptagna av sina egna liv. Som barn blev han inte sedd eller delaktig, inte informerad eller tilltalad. Man talade inte om släkten eller föräldrarnas bakgrund och först när han var 17 år fick han veta att modern var av judisk börd. I samband med omfattande uppror, 1968, beskylldes judarna återigen för alla landets problem. Maciej fick fly till Sverige tillsammans med sin mor och mormor. Och blev kvar här.

Många år senare reser han tillbaka till Polen för att söka sina rötter och för att försöka förstå varifrån han kommer. Envist och målmedvetet letar han sig fram genom arkiv och register och får en bild av inte bara föräldrarna utan också tidigare generationer. Han förstår att föräldrarna gjorde vad de kunde för att navigera i en osäker och tidvis kaotisk värld. Och han får inblick i tidigare generationers kamp för överlevnad och självständighet. Skuldbelägger sig själv för att han inte visste, "stiger ner i morfar för att sona min oskuld".

Jag uppfattar att han överväldigas av allt han får reda på. Och att han har mycket som han vill förmedla. Detaljerna blir

många och dessvärre blir det svårt för den som ska läsa att orientera sig i tidsepoker och generationer. Men det gör inte så mycket, man får en bild. Och boken är klart intressant och läsvärd.

Text: Gun-Lis Angsell

Huset med de två tornen

Maciej Zaremba

Svante Weyler Bokförlag